

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület hírlevele 2013. november

„A Szabadtéri Néprajzi Múzeum 2013-ban Múzeumpedagógiai Életműdíjat alapított a múzeumpedagógia területén dolgozó, több évtizede a pályán lévő szakemberek számára, akik saját múzeumi kereteiken túlmutató, kimagasló szakmai eredményeket értek el. Gyakorlati tevékenységük mellett kutatásokat végeznek, publikálnak, előadásokat tartanak, oktatnak, segítik a hazai múzeumpedagógiai szakma módszertani megújítását, és hatásuk jelentős a hazai múzeumi életben.

Az alapító a díjat kétévente egy, muzeális intézményben dolgozó, vagy ott hosszabb időn át dolgozott szakembernek adományozza.”

A díj átadására először 2013. szeptember 30-án került sor.

Az első kitüntetett Vásárhelyi Tamás.

„Vásárhelyi Tamás iskolateremtő mesternek számít a hazai múzeumpedagógia területén. A kortárs nemzetközi múzeumi tanulás interaktív módszereit, a tudományos eredmények közvetítésének konstruktív modelljeit az ő közvetítésével ismerhette meg a magyar szakmai közösség. Az ELTE PPK, múzeumpedagógiai szaktanácsadó szakirányú továbbképző szakán a képzés indulása óta, az 1990-es évektől tanít. Az ELTE TTK Természettudományi Kommunikáció Központ Tudománykommunikáció a természettudományban MSc szakának alapító tanára. Ő dolgozta ki a 2009-től elindított Természettudományos múzeumi tanulás nevű szakirány koncepcióját. Ez a mesterszak Közép-Európában egyedülálló módon képviseli...”

<http://www.oszifesztival.hu/dr-vasarhelyi-tamase-a-muzeumpedagogiai-eletmudij-2013-ban.html>

Nagy örömmel olvastam a méltató szavakat. Különös értéke ennek az elismerésnek, hogy „szakmabéliek” alapították a díjat, és az odaítéléséről döntő kuratóriumban is Tamás – tágabb értelemben vett – kollégái foglaltak helyet. Márpedig Ők biztosan tudhatták, ki érdemes erre a díjra!

Egyesületünk tagjai ismerhetik Őt, ahogyan „saját birodalmában” csal mosolyt gyerekek és felnőttek arcára. Játékosan – akár jelmezbe bújva – tudja emlékezetessé tenni azokat a nagyon is komoly ismereteket, melyeket így örömmel fogadnak a látogatók.

Sokszor élvezhettük, amikor a múzeum falain kívül „Körbe ültünk”, Tamás pedig tárgyak nélkül, játékon, beszélgetésen keresztül juttatta „aha” élményhez a résztvevőket.

Máskor egy láda „kacat” segítségével varázsolta elénk Öveges professzor kísérleteit, amivel szintén osztatlan sikert aratott gyerekek és felnőttek körében.

Tamás az élet számtalan területén talált módot arra, hogy a természettudományos ismereteket ne csak továbbadja, hanem ezzel örömet okozzon, szórakoztasson. Iskolánkban egy nemzetközi projekt keretében vállalt angol nyelven előadást, arra az alkalomra gyűjtöttük össze szakmai és társadalmi szerepvállalásának színtereit:

<http://www.slideboom.com/presentations/855556/V%C3%A1s%C3%A1rhelyi-Tam%C3%A1s>

Életműdíj: nagyon szépen csengő szó. Kifejezi, hogy sokoldalú tevékenységet ismer el, hogy a díjazott hosszú időn keresztül, következetesen képviselt valamit. Öröm, hogy az életműdíj már nem azonos az Oscar-díjjal, mert az 1920-as évektől kezdődően inkább csak a kultúra területén osztottak efféléket. Az utóbbi évtizedben születtek hazánkban a tudomány területén is hasonlóak. Büszkék lehetünk Vásárhelyi Tamásra, hogy az egyik ilyen elismerés első kitüntetettje lehet.

Szeretettel gratulálok az egyesület minden tagja nevében!

Németh Mária

Lesz

Ökokarácsony

Újra itt van, közeledik az Ökokarácsony ideje.
Sok szeretettel várunk mindenkit
igazi karácsonyi hangulattal a
Lágymányosi Bárdos Lajos Kéttannyelvű Általános
Iskola és Gimnáziumba

2013. **december 14-én** 10-től 14 óráig (Budapest, Baranyai utca 16–18.).

A belépődíj a foglalkozások önköltségi árát tartalmazza, 1 főre 700 Ft, s a családhoz tartozó minden további gyermek vagy felnőtt kedvezményt kap a belépő árából. A nagycsoportos óvodás gyermekek ingyen jöhetnek. Gyere el hozzánk barátaiddal, gyermekeiddel, ismerőseiddel! Csak természetes anyagokat használunk.
Találkozzunk az iskolában!

Ökokarácsony Pécsen

November 30-án, szombaton
10-től 16 óráig tart, a Búza tér 8.-ban,
a Tudomány és Technika Házában.

Minden érdeklődő szülőt és gyereket várunk kézműves programjainkra, ahol asztaldíszeket, karácsonyfadíszeket, ajándékdobozokat, koszorúkat, mártott gyertyát és még sok meglepetést fogunk készíteni. Teára és vajás-lekváros kenyérre mindenki a vendégünk!

Adorján Rita

MKNE Zöld forrás - Ökoesték

Kedves Tagtársak!

Egyesületünk a Zöld Forrás által támogatott PTKF/1249-2/2013 azonosítójú „Helyi a nyerő, helyiben az erő” – szemléletformáló programsorozat a fenntartható életre nevelés jegyében című programsorozat keretében 2014 tavaszán – bizonyos értelemben az ELTE Ökoszeminárium 2011–2012 során lezajlott beszélgetések örököseként – hat alkalommal Ökoestét szervez.

A beszélgetések különböző fenntarthatósági témaköröket járnak körül, azokat irodánk helyszínére, a XI. kerületre szabva. Mindegyik beszélgetésre két vendéget szeretnénk elhívni, akik fejenként 15 perces előadást tartanak, majd a közönség bevonásával további 45–60 perces moderált beszélgetést folytatnánk.

Az első beszélgetés természetesen a fenntarthatóságról általában szól majd, és tervezzük például a városökológia (a kerület kialakulása, élőhelyei, flórája és faunája), az épített környezeti nevelés (a kerület mint lakóhely), a közlekedés (a kerület közlekedési problémái) és a fenntartható közösségek (kerületi kávézók, piacok, bioboltok) témákat.

Az első alkalom februárban lesz, figyeljétek majd a hirdetőanyagokat, és gyertek beszélgetni.

Szeretettel várunk!
Devescovi Balázs

Volt

KÖR VÁLASZTÁS 2013

A Jelölő Bizottság tagjaiként Timár-Geng Csillával és Németh Máriával – Saly Erika és Szekeres Tamás hathatós közreműködéséről se feledkezzünk meg – az egyesület következő három évre szóló vezetőségére tettünk javaslatot a 2013. szeptember 21-én, Kecskeméten az Országos Találkozó keretében tartott, sajnos csak 28 fős közgyűlésen. A választáson az elnökségre 7, a többi testületbe a létszámnál nagyobb számú jelöltet sikerült állítani. Az online szavazás eredményeképpen felmerült tagtársaink majd mindegyikével felvettük a kapcsolatot, vagy félszáz fővel. Nagyon felemelő érzés volt mindhármunk számára olyan sok pozitív véleményt és érzést megismerni, érezni, hogy van értelme és tartalma a Körhöz tartozásnak. A megválasztott vezetőségnek mindhármunk nevében jó munkát kívánunk!

Vásárhelyi Tamás

Elnökség

Saly Erika
Halácsy Ágnes
Mondok Zsuzsa
Neumayer Éva dr.
Schróth Ágnes dr.
Újszászi Györgyi
Vásárhelyi Tamás dr.

FB

Bakonyi Gábor dr.
Hegedűs Andrea
Timár-Geng Csilla

Választmány

Albert Judit dr.
Bárd Edit
Bartha Cecília
Benya László dr.
Darvas Katalin
Bátyi Földesi Dóra
Hársas Oszkárné
Jantnerné Oláh Ilona
Kecskés Ferenc
Klein Ibolya
Kun Margit
Tóth György
Varga Attila dr.
Victor András dr.
Wintsche-Mikesch Viktor

Új elnökségi tagok**Mondok Zsuzsa**

Biológia–földrajz szakos középiskolai tanárként az ELTE TTK-n végeztem, majd 2 évig egy két tannyelvű gimnáziumban tanítottam. Ezután CEU ösztöndíjjal környezetvédelmet tanultam Angliában, és hazajöve egy környezeti tanácsadó cégnél főként környezeti hatásvizsgálatok készítésével foglalkoztam. Az elmúlt 18 évben elsősorban a gyerekeimet neveltem. Mellette tanultam Európa-tanulmányokat, terepi vezetést és szakfordítást, illetve részdőben fordítottam, részt vettem különböző környezetvédelmi tanulmányok készítésében, és egy ideig a szentendrei Napórasház környezeti nevelési programjaiban. 2011-től egy évig az MKNE Real World Learning projektjében projektvezetőként, illetve azóta is az egyik munkacsoportban szakértőként veszek részt.

Neumayer Éva

Gyógynövény szakon végeztem a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetemen (ma: Budapesti Corvinus Egyetem Kertészettudományi Kar), majd több mint 5 évig dolgoztam is a Gyógynövény-termesztési Tanszéken (ma: Gyógy- és Aromanövények Tanszék). Munkám részeként kutatásokat végeztem a fóti Somlyó védett, vadon termő gyógynövényei körében.

Nagy hatással volt rám az a tény, ahogy végignéztem a Somlyón virágzó gyönyörű leány- és feketekökörcsinek, tavaszi héricsek és egyéb védett növények pusztítását.

Innen jött az elhatározás, hogy inkább a környezeti nevelés terén kéne dolgozni. A téma elmélyítése végett jelentkeztem gyakornoknak az USA-beli Wolf Ridge Környezeti Nevelési Oktatóközpontba, ahol egy tanévet töltöttem. Hazaérkezve civil környezetvédelmi szervezeteknél próbáltam szerencsét. Dolgoztam a Független Ökológiai Központnál (Budapest-Vigántpetend), a Fehér Holló Egyesületnél (Zalaszántó), a Göncöl Alapítványnál (Vác), végül alapításától (2003) fogva a Magosfa Alapítványnál Vácon, majd 2012-től a kismarosi Kismagos Központunkban. Időközben elvégeztem Sopronban a természetvédelmi szakmérnöki szakot is. Jelenleg a Magosfa Alapítványban (magosfa.hu) végzett munkám mellett félállásban az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet „Zöld Óvoda és Ökoiskola program kiszélesítése” c. projektjében is dolgozom.

Szubjektív emlékeztető a kecskeméti OT-ről

(21. Országos Szakmai Találkozó; 2013. szept. 20–22.)

Pénteken

Megérkeztünk – ki előbb, ki később; ki így, ki úgy – Kecskemétre. Némi „keringővel” meg is találtuk a találkozó helyszínét. Ott széles mosollyal és kavicsüzenettel vártak minket a házigazdák (meg a már korábban érkezettek). Minden résztvevő kapott egy olyan – egyedi díszítésű – vászonszatyrot, amelyet óvodások saját kezűleg festettek-rajzoltak meg.

Meglátogattuk az Ifjúság úti Óvodát (ahol Klein Ibi dolgozik), megcsodáltuk a kedves csoportszobákat, és végigjártuk a Zöld Manó interaktív tanösvényt az óvoda

udvarán. A tanösvény állomásain az ovisok megismerkedhetnek a fákkal, bokrokkal, a komposztálással, a napenergia felhasználásával és még nagyon sok „zöldséggel”. (Mi is ezt tettük.)

A hivatalos megnyitón a város alpolgármestere köszöntött minket (aki valóban környezetvédő lelkületű ember). Utána kifogyhatatlan sorozatban hallgattuk a helyiek: a „Szatyorközösség”, az „Átalakuló város mozgalom”, a „Közösségi kertek” stb. lélekemelő, szakmailag is tanulságos – és a fenntarthatóság tanulása iránt érezhetően elkötelezett – tevékenységéről szóló beszámolókat. Fárasztó volt, de nagyon jó. (Fordított sorrendben is mondhattam volna.)

Este a vacsorát ínycsiklandozóan felturbózta a szokásos „Terülj, terülj, asztalkám!”. Volt ott minden, mi szem-szájnak ingere. (Egyébként egész jó kajákat kaptunk a helyi cégtől is!) Beszélgettünk is, de dalolás ez alkalommal nem volt.

Szombaton

Reggeli után játékos városi terepgyakorlatra indultunk kisebb csoportokba rendeződve, mégis mindannyian együtt. Fölfedeztük Kecskemét sok-sok arcát! A szervezők nagyon rafinált feladatokkal láttak el minket. Rejtvények megfejtése, szövegek értelmezése, kották eléneklése nyomán tudtuk meg azt is, hogy egyáltalán merre kell továbbmennünk, s hogyan jutunk hozzá a következő rejtvényhez. Közben megismertünk nevezetes épületeket, érdekes szervezeteket, fantasztikus hangszereket, érdekes embereket stb.

Délután – a közgyűlésen – megválasztottuk egyesületünk új vezető testületét, a 7 tagú elnökséget, a választmány 15 tagját és a felügyelő bizottság tagjait. Az új elnökség (továbbra is Saly Erika vezetésével) megígérte, hogy gyors lépéseket tesz annak érdekében, hogy – persze az Alapszabály módosításával – a jövőben csak 5 fős legyen az elnökség. (Ezt a változtatást többen már régóta szorgalmazzák, reménykedve abban, hogy ily módon emelkedik majd az elnökség működésének hatékonysága.)

Vasárnap

Délelőtt ismét előadásokat, beszámolókat, bemutatókat hallgattunk meg arról, hogy miféle környezeti nevelési és környezetbarát jó gyakorlatok gyűltek össze Kecskeméten az óvodákban, az iskolákban, a főiskolán, a közműcégekben, egyesületekben stb. (A sok előadással kapcsolatos megjegyzésemet ld. fent!)

Majd Darvas Kata és Vásárhelyi Tamás „Csengőtől csengőig felfedezés” címmel – Öveges tanár úr hajdani sikereit ostromolva – kísérletekkel, s azokhoz kapcsolódó interaktív foglalkozással kápráztattak el minket egyszerre fejlesztve fizikai-kémiai ismereteinket, valamint kreativitásunkat és problémamegoldó kompetenciáinkat.

És ezután már csak arra volt idő, hogy felmarkoltuk a hidegsomagjainkat, és útnak indultunk hazafelé. Ki előbb, ki később; ki így, ki úgy.

Jó volt! Köszönet Ibinek, összes kollégájának és segítőjének.

Victor András

A Zöldök-hálózat hírei

hálózatunk építésének két fontos eseménye lezajlott! A visszajelzések (értékelőlapok) alapján nemcsak úgy éreztük, hanem tényleg jól sikerültek.

Az én fám

Együttműködés

A diákokkal Wincsi szervezése jóvoltából a Csobánkai Cserkészparkba mentünk, ami végül is jó választásnak bizonyult. Hatalmas park természet-közelben, nagy füves terekkel, kellő távolságban a lakóházaktól ahhoz, hogy nyugodtan lehessen hangoskodni, nagy hálótermek, nagy közösségi terek, wifi, jól felszerelt konyha, tágas ebédlő. A zuhanyozóban a hideg víz némi csalódást okozott, de így legalább takarékoskodtunk a vízzel! (Ez csak utólag vicces.)

Azoknak, akik ott voltak két éve az OT-n, persze ismerős a helyszín!

Támogatást a Norvég Civil Alaptól nyertünk 14 iskola bevonására. Kétszer hirdettük meg a csatlakozási lehetőséget az Ökoiskola hírlevélben, egyszer a Körben, illetve személyes kapcsolatokon keresztül vontunk be iskolákat. Nagy öröm számunkra és egyben visszaigazolás arra, hogy jó, amit csinálunk, hogy 28 iskola érdeklődött összesen! A létszám felettieknek felajánlottuk a részvételt az ingyenes továbbképzésen, és ígéretet tettünk, hogy próbálunk újra pályázni, és az ő diákjaikat

is elvinni Zöldök-táborba 2014 folyamán.

Meglepő volt számunkra, hogy milyen sok helyen már működik Zöldök- szervezet, mint kiderült, ebben nagy szerepe van Erika lelkes támogatásának, tevékenységünk „hírelésének”.

A táborban a Budai Nagy Antal Gimnázium kis csapata mint házigazda, ötletgazda volt jelen. Számomra külön öröm, hogy a „vén diákok” ifjúsági önkéntesként továbbra is részt vesznek a szervezet életében. Csobánkán is ők voltak a fő segítők.

Együttműködés

Jó együtt!

Az első nap egymás megismeréséről szólt – főleg játékos formában, a második inkább „szakmainak” nevezhető, a cél a csapatépítés volt és informális tanulás terepi körülmények között.

A harmadik nap az iskolai Zöldök-szervezetek megalakulásának tervezéséről, a meglévők továbbfejlesztéséről, a Zöldök-hálózat kialakításáról, a hálózat céljáról, és a feladatok vállalásáról szólt.

Wincsin és rajtam kívül a projektcsapat tagjai még Németh Mária, Victor András, Kelen Gábor és Tóth Gyuri. A szombati napon a 31 diák kis csoportokban az ő segítségükkel terepi programon vett részt, amit nagyon élveztek, és sikerült összekovácsolódnuk.

A tanárok számára tartott továbbképzés is sikeres volt a visszajelzések alapján: ismerkedtünk egymással, iskoláink tevékenységével, a Budaiban már működő Zöldök-vel mint egy lehetséges modellel. A projektcsapat és a budais Zöldök- diák elnöksége bemutatta, hogy milyen lehetséges tevékenységek vonzóak a diákok számára, Vásárhelyi Tamás meg az élménypedagógiájával szerzett kellemes perceket a tanároknak. Bíró Mariann előadása a természetesség- mérésről és a „citizen science”-ről nagyon felkeltette a résztvevők érdeklődését.

Ezzel a két eseménnyel a kis hálózatunk hivatalosan elindult, van Facebook oldalunk, és készül a blogunk.

A hálózatot alkotó iskolák névsora a honlapon [itt](#) olvasható.

Ha bármelyikőtök a beszámolót olvasva úgy gondolja, hogy csatlakozni szeretne, keressen meg! Szeretettel várunk!

A továbbiakról majd hírt adunk.

Darvas Kata
kata.darvas@gmail.com

Madárkarácsony

Tavaly a Pulikuckóban zöldök-ös karácsonyt tartottunk Madárkarácsony címen. Eredetileg a Normafánál akartunk fedészíteni egy fát madáreleséggel, de rájöttünk, hogy az ötlet jól hangzik, meg olyan „ökokarácsonyos”, de az egyszeri etetés nem madárbarát. Így aztán az iroda előtti fákra aggatunk eleséget, tettünk ki etetőt. Így a tél során folyamatosan tudtuk pótolni az eleséget. Az odalátogató madarak látványa sok örömet okozott.

Idén is megismételjük a karácsonyi ajándékkészítéssel egybekötött eleség-kihelyezést.

Új projektvezető az RWL-projektben

Októberben ismét változott a Real World Learning projekt ország-koordinátorának személye. Mostantól én veszem át a projekt koordinálását, első lépésben a novemberi szlovéniai konferencia magyar utazóinak szervezésével és a munkacsoportok eddigi működésének átlátásával.

Nem vagyok új a projektben: az induláskor a helyzetfelmérő kutatásban is részt vettem, ezelőtt pedig már több projektben és helyzetben forgolódtam az MKNE körül, illetve benne.

A legutóbbi RWL-találkozóról még Széger Kati beszámolóját olvashatjátok, a következő Körben pedig majd elmesélem én is, hogy mi történt Szlovéniában.

Suhajda Virág

Leköszönőben, de nem végleg elköszönőben – hiszen az egyik munkacsoportban továbbra is részt veszek majd – képviseltem az RWL-csapatot a monzai találkozón, melyen mind a partner országok programvezetői, mind a munkacsoportok vezetői jelen voltak. A helyszínt az olasz partner (CREDA: <http://www.creda.it>) biztosította, irodájukat egy régi malomban, egy csodaszép kertben alakították ki. Ha tehetitek, látogassátok meg őket, nagyon érdekes oktatóközpont kialakításán dolgoznak: többek között újjáélesztik a malom körüli régi szakmákat, és megmutatják, hogyan járulhatnak azok hozzá a fenntarthatósághoz és a közösség boldogságához.

A megbeszélésen kiértékeljük a négy munkacsoportban eddig végzett munkát, valamint megállapodtunk a projekt hátralevő részének főbb kereteiről. A projekt egyik érdekessége éppen ebben rejlik, hiszen a részt vevő országok a szokottnál nagyobb szabadsággal és felelősséggel rendelkeznek a részletek kidolgozásában – végső soron a projekt felépítésében.

Az intenzív tervezőmunka eredményeivel legközelebb a novemberben megrendezésre kerülő nemzetközi konferencián – Science and Sustainability through Outdoor Learning – találkozhatnak az érdeklődők. Bővebben a konferenciáról: <http://www.rwlnetwork.org/events/science-and-sustainability-through-outdoor-learning.aspx>. Az MKNE-t a projektvezető mellett a konferencián bemutató két munkacsoport – módszertan és értékelés – színeiben Mondok Zsuzsa, Leskó Gabi és Szandi-Varga Péter képviselik majd, valamint nagy örömünkre, módszertani bemutató foglalkozást vezet majd Neumayer Éva.

A projekt folytatásáról, valamint a készülő, izgalmasnak ígérkező anyagokról a konferenciát követően tudunk majd bővebben mesélni, illetve kérünk is majd Benneteket, hogy osszátok meg véleményeteket a lassan nyilvánosságra kerülő munkaanyagokról.

Köszönöm, hogy megtiszteltetek a bizalmatokkal, és egy bő félévig vezethettem ezt az izgalmas, okos és tettere kész csapatot. Nagyszerű embereket ismerhettem meg, és nagyon boldoggá tesz, hogy együtt dolgozhatunk tovább a projekten és azon túl.

Baráti üdvözlettel,
Széger Kati

Natura 2000

Egyesületünk nyerte el a lehetőséget, hogy lektoráljuk azt a kéziratot, amelyet (az OFI felkérésére) egy másik, számunkra ismeretlen csapat írt. Az összesen 20 ív terjedelmű kézirat arról szól, hogy hazánk 7 régiójában a Natura2000 területek miféle környezeti nevelési lehetőségeket rejtenek magukban, s azokat hogyan lehetne minél jobban kihasználni. Alapvetően módszertani jellegű füzetekről van szó, amelyek – az adott térség általános természeti ismertetése és környezeti nevelési adottságainak bemutatása után – foglalkozástervezeteket tartalmaznak részben óvodások, részben iskolások számára.

A lektorálásban az alábbi csapat vett részt: Albert Judit, Devescovi Balázs, Halbritter András, Jantnerné Oláh Ilona, Menráth Réka, Németh Mária, Schróth Ágnes, valamint jómagam. Azt a munkaformát követtük, hogy minden fejezetet ketten is bíráltak oly módon, hogy a „fő” lektornak mindig volt egy konzultánsa. Így egyrészt alaposabb volt a lektorálás, másrészt egységesebb volt az esetleges problémák megítélésének elve és módja. A lektorálást (az eddig kapott visszajelzések szerint) az OFI érintett munkatársai meglelégedéssel fogadták.

Ennek alapján reméljük, hogy észrevételeinket a szerzők megfontolják, zömmel elfogadják, bedolgozzák, s így végül értékes KN-segédanyag kerül majd a pedagógusok kezébe.

A munkának volt egy járulékos, de fontos haszna is: a csapat több tagja számára is ez volt az első olyan alkalom, amikor hivatalos lektorálási tevékenységet végeztek. Vagyis néhányan most tanulták ezt a „szakmát”.

Victor András

A Baranyai csoport hírei

A Mókus Suli idén nyáron is 4 gyerektábort szervezett a festői környezetben fekvő sás-völgyi Erdő Házába. A táborban a természet megismerését és megőrzésének lehetőségeit sok játékon és érdekes felfedezéseken keresztül tehették meg a gyerekek. A bakancsos túrák, a hajnali madármegfigyelések, az éjszakai vadlesek, a kis tó unkaconcertje, a csillagképek történetei, a tűzrakás fortélyainak elsajátítása, a kézműves-foglalkozások, az erdei tornapálya ügyességi feladatai, a kreatív csapatjátékok, a paprikás krumpli közös főzése és a tábortűz melletti éneklés számos felejthetetlen élményhez juttatta a tábor lakóit. Mindezek mellett a közösen eltöltött egy-egy hét arra is lehetőséget adott a gyerekeknek, hogy fenntartható módon, környezettudatosan, vízzel és árammal takarékosan bánva éljenek.

Bízunk benne, hogy az itt megszerzett tapasztalatok egy részét otthon is alkalmazzák majd. Reméljük, hogy jövőre is sok lelkes táborozóval tölthetünk el egy-egy hetet a

Mecsek ezen eldugott völgyében.

Már nagy lendülettel készülünk az őszre is. Idén szeptember 30. és október 6. között kerül megrendezésre a XVII. Erdők Hete programsorozat, melyre a Mecsekerdő Zrt. munkatársai nagy szeretettel és számos programmal várják a megye általános iskolás diákjait, pedagógusait, a családokat és a turistákat. Az idei év témája az erdő közjóléti szerepe. Az erdészet fontosnak tartja, hogy gazdasági feladatai mellett közjóléti szerep vállalásáról, valamint az ezen a területen elért eredményeiről is tájékoztassa a térség lakóit.

Szeptember 30. és október 4. között a „*Fedezd fel az erdőt az erdészekkel!*” című terepi programon vehetnek részt az általános iskolás diákok, melynek célja a hazánk területének egyötödét borító erdőállomány páratlan gazdagságának, közjóléti és a nemzeti vagyonban betöltött szerepének bemutatása.

Október 5-én Árpádtetőre a Mókus Suliba és a Mecsextrém Parkba várjuk a családokat, ahol a Mókus tanösvényen erdőismereti versenyen vehetnek részt, bejárhatják a kerekesszékes tanösvényt, és kipróbálhatják az erdei kalandpark játékeit.

Október 6-án a Baranya Megyei Természetbarát Szövetséggel közösen szervezett nyílt túrára várjuk a kirándulókat, turistákat, ahol a sás-völgyben megvalósult közjóléti beruházásokat – 3 túraútvonal felfestése, erdei tornapálya és tanösvény kialakítása, az Erdő Háza ökoházzá történő átalakítása – ismerhetik meg az érdeklődők. Az Erdők hete programról ezúton is értesítjük a Baranyai csoport tagjait, reméljük, sokukkal találkoztunk majd a programokon.

Scheitler Adrienn

Tagjaink írták

Budapest Víz Világtalálkozó / Budapest Water Summit

H₂O

Ez a szürke gém reggelente 7 óra körül mindig megjelenik.

A legkülönlegesebb anyag, az élet alapja.

Egymilliárd ember nem jut tiszta ivóvízhez, 1,4 milliárd ember szanitációhoz (fürdőszoba, wc használathoz).

A világ kórházaiban ápoltak több mint 50%-a a szennyezett víz fogyasztása miatt áll kezelés alatt.

Nagy a baj!

Nem véletlen, hogy az ENSZ víz világtalálkozót kezdeményezett, amit a köztársasági elnökünk, Áder János kezdeményezésére mi rendezhettünk meg Budapest Víz Világtalálkozó/Budapest Water Summit címen október 8–11. között a Millenárison.

Két egyesületi társunk, Czippán Kati és Kelen Gábor hónapokig dolgoztak a szervezésén a Külügyminisztérium csapatában.

A konferencia célja az összefogás a vízkészletünk megóvására és a tiszta ivóvízhez jutás alapvető emberi jogának a biztosítása. A megvalósításhoz a víz- fenntarthatósági célok megfogalmazására, kiemelt kezelésére van szükség. (WSDGs: Water Sustainable Development Goals) Itt a kiemelt szón van a hangsúly, mert a fenntarthatósági célok között (SDGs) a víz eddig is szerepelt.

A konferenciát megelőzően elkészült egy állásfoglalás, mint munkaanyag, ezen dolgoztak a konferencia résztvevői. A záró dokumentum és az egész konferencia anyaga itt található meg:

- <http://www.budapestwatersummit.hu>
- <http://www.budapestwatersummit.hu/vilagtalalkozo/hirek/>

Nagyon javaslom, hogy keressétek fel ezt az oldalt, sok értékes információt találtok rajta.

Abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy az egyesületet – az oktatást – képviselhettem a civil fórumon. A másik három fórum: a tudomány, az üzleti és a fiatalok fóruma volt.

Az egész esemény hihetetlen élmény volt! 140 országból érkezett a több mint 1400 résztvevő. (A rendezvény lebonyolításához tartozott még kb. 400 fős kiszolgáló személyzet, 120 újságíró, médiaképviselő, 100 fős biztonsági személyzet.)

Képzeljétek el, hogy milyen kisugárzása lehetett ennek a közös célért dolgozó, saját országában aktívan tevékenykedő embereknek! Szavakkal leírhatatlan!

Nagyon sokat tanultam. Döbbenetes adatokat és zseniális megoldásokat. Az egyik fő tanulság, hogy ha az emberi beavatkozás következtében okozott károkat akarjuk helyrehozni, a természetre kell figyelniük, és a megoldásokat a természeti folyamatok alkalmazásában kell keresni, nem pedig a betonkolosszusok építésében. A tudományos világ számára ez már egyértelmű, és pont az BWS-hez hasonló közös gondolkodásra, nemzetközi összefogásra van szükség ahhoz, hogy ez világszerte a mindennapi gyakorlat része lehessen. Hogy ez hány év? Meglátjuk!

Amit környezeti nevelőként javasolni tudok, diákjaitokkal a vizet ti is kezeljétek kiemelt témaként.

Nekünk nagyon sok vizünk van, pazaroljuk, szennyezzük is. Az esővizet hagyjuk

elfolygni, nem hasznosítjuk helyben. Folyóvizeink 95%-a a határon túlról érkezik. 28 folyóvíz érkezik hozzánk, és 3 távozik. Nagyon kiszolgáltatottak, sérülékenyek vagyunk! Második helyen állunk ebben a nemzetközi listán. Első helyen vagyunk abban, hogy a rendkívüli események, az áradások és kiszáradások milyen gyorsan követik egymást. Téma van bőven!

Amikor kinyitjátok a csapot, és isztok egy pohár vizet, értékeljétek, hogy milyen szerencsések vagytok!

Darvas Kata

Pályázatok

Otthon az erdőben

Elkezdődött a 3. évad. Szeptember közepéig ismét kaptunk 34 pályázatot a felhívásra. Jelenleg zajlik a pályázatok értékelése. Eredményhirdetés november első hetében.

Az idei nagy fordulat, hogy a beadott pályamunkák közül a nyerteseket (ebben az évben csak 15 iskola munkáját) **teljes egészében szakmai alapon** fogja az MKNE bírálóbizottsága (Valenta Gabi, Saly Erika, Parti Kriszta és Halácsy Ági) kiválasztani. A nyertes iskolák ismét 160 000 Ft-os támogatásban (részben anyagi, részben terepi eszközkészlet) részesülnek. 2014 januárjában a veledkozosen.hu honlapon a 15 támogatott iskola pályázataira leadott szavazatok alapján (az IKEA dolgozói és bármely IKEA Family tag szavazhat) **egy** iskola extra jutalomban részesül: egy csapat gyereket szervezett kirándulásra hívja a program támogatója.

Október 18-án tartottuk meg az idei első „haladó” terepi módszertani képzést a program keretei között. Nem voltunk sokan, de felüdülés volt mindannyiunk számára. A program egy, a Z generációról szóló előadással indult (Lippai Edit, környezetpszichológus, OFI), majd egy jót beszélgettünk a generációs különbözőségekről, a pedagógusok szerepéről. Hallottunk ismét a természetességmérőről a citizen science (közösségi kutatás) témával kapcsolatosan (Biró Marianna, ÖBKI), illetve a táblagépek terepi alkalmazásának lehetőségeiről (Kelen Gáborral). A programot Darvas Kata Zöldök-hálózat építését megalapozó képzése tette színesebbé – a Zöldök-csapat magját alkotó BNAG-s diákok bemutatkoztak nálunk is. Új egyesületi tagunk is lett: Kocsi Attila, a Neumann János Számítástechnikai Szakközépiskola biológia–földrajz szakos tanára (lassan minden képzésen belép valaki tagjaink sorába).

Saly Erika ötlete alapján egyik feladata volt a résztvevőknek, hogy táblagépre találjanak ki egy foglalkozást. A feladateleírások közül kettőt megkaptunk (Korom Ilona és Lernerné Dobosi Erzsébet, valamint Kocsi Attila és Mészárosné Bohuss Ildikó párosoktól). Gulyásné Kati tagtársunk egy korábbi tervét küldte el. Mindet továbbítottuk is a Módszerkosárba mindannyiunk örömére. Köszönjük!

A programot és a képzésen készült fotókat a honlapunkon megnézhetitek. Tervezzük, hogy november végén hasonló tartalommal egy következő képzést tartunk. Nézzétek a kiírást a honlapokon, és vegyetek részt. Kikapcsolódásnak sem rossz.

Kecskés Feri (immár választmányi tagunk) és fia, egy érdekes animációt készítettek a természetességmérőhöz, mely nagyon egyszerűen magyarázza el a használatot. Honlapunkon (mkne.hu/otthonazerdoben) megtekinthető a kisfilm. Ezzel a munkával vettek részt a Természettudományos Oktatási Szakkiállításon (<http://kiallitas.mabite.info>), október 19-én. Köszönjük, Feri, hogy képviselted az Egyesületet!

Halácsy Ágnes

Zöld Forrás

Örömmel jelentem, hogy Egyesületünk ebben az évben 2 millió Ft-ot nyert a Zöld Forrás pályázaton.

Egyrészt azokat a programokat céloztuk meg, amiket évek óta megrendezünk (OT, ökokarácsonyok Bp.-en és Pécsen, tavaly óta a Madárkarácsony, a tavaszi jeles napokon, egyéb rendezvényeken való részvételünk, Mocorgó Puli tábor és Zöld Zugoly). Másrészt két olyan programra is kaptunk támogatást, amiket hosszabb ideje tervezünk: Terepséták a XI. kerületben (**Újbuda értékei** címmel) Victor Andrással, illetve **ökoestek** szervezése Devescovi Balázs vezetésével.

A programokról szóló információkat hamarosan a honlapon olvashatjátok. Biztatok mindenkit arra, hogy minél több programunkon vegyetek részt. Feltöltödni, ötleteket, kapcsolatokat szerezni, ápolni akkor is érdemes, ha már ki sem látszunk a tennivalóink közül. Gyertek, vegyetek részt!

Halácsy Ágnes

Versek, szépségek

Nemes Nagy Ágnes verseiből
(Marsi Mónika válogatása)

Diófa

Néha alig lelem magam, úgy egybenőttem
veled a hasító, kérgesítő időben.
Árnyékát lombhajad szelíden rám veti,
s ágas-eres kezem visszafelel neki.

Idegzetem fölött s nyíló agyam alatt
te vagy a szép sudár, mely földből égbe hat,
gyökerem nem remeg, s virágom friss, mióta
te tartasz, barna törzs, te, nagyszemű diófa.

Mindent tudunk

Mindent tudunk. Csak titkolózunk,
akár a találós mesék.
Ki ne derüljön, jól vigyázunk,
amit félünk, s amire várunk,
az iszonyú együgyűség.

Jövendőnk: akárcsak a gyász,
amely már régen megesett,
ismerjük s helyrehozhatatlan.
Mint levelét az ág a fagyban,
számlálgatjuk a perceket.

Mint aki

Mint aki messze hírt hozott
és aztán végleg elfeledte,
s a szemcsés fényből egy marok
benne maradt, batyuba kötve –

így vándorol a feledékeny,
a teste gyűrött köpenyében.

Szél

Szélesedő oszlopközök.
Szél fúj be a szavak között.

Itt már kupola-fellegek.
Éggel tapasztott épület.

S a Semmi itt már annyit ér,
amennyit házak közt a tér.

Alkonyat

A kertben tompa fény ül,
a lomb a földre szédül.

A rőt levél alól bronz
leányka válla borzong.

A párák zöldre érnek,
a tócsák most zenélnek.

S a zsongó, sűrű zümmnél
mint szédült, pörge tündér,

a lány zenére ringó:
kereng a kék iringó.

Közérdekű

Irodai beszámoló – elhelyezkedés

Augusztus–szeptember: Az iroda „összement”. Mint tudjátok, ebben az évben a Rogers Akadémiával osztozunk a helyiségeken, emiatt az irodában lévő bútorainkat, a kiadványokat és a többi holmink egy részét raktározzuk (nevezetesen a TIT garázsában), illetve a helyiségeink közül kettőt már augusztus közepétől átadtunk nekik.

Október: Lassacskán, de sikerül kialakítani a közös helyiségek használatának és természetesen az együttélésnek is a szabályait és feltételeit, bár még sok mindenben meg kell egyeznünk a Rogers Akadémiával. Az irodát sikeresen elhelyeztük az egyik kisebb helyiségünkbe, amin most Tóth Gyuri, Szekeres Tamás és új pénzügyesünk Pólyi Zsuzsa osztozik. Az Akadémiával közös előtér átalakítása hamarosan kezdődik. A tervek és elképzelések lassan, de biztosan formálódnak, alakulnak. Itt egy mindenki számára szabadon használható „közösségi tér” kerül majd kialakításra, asztalokkal, fotelekkel, olyan módon, hogy bárki kényelmesen fogadhassa vendégeit.

Az iroda nyitva tartása:

Minden hónap utolsó hetében munkanapokon:

8.30–11.30

A fennmaradó időszakban munkanapokon:

14.30–17.30

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke Szerkesztő: Hársas Éva Tördelés: Szekeres Tamás Postacím: 1519 Bp. Pf. 392. Honlap: mkne.hu
--

Iroda: 1113 Bp. Zsombolyai u. 6. Tel: 1-321-4796 Fax: 1-782-8089 E-mail: mkne@mkne.hu
--